XEDAPEN OROKORRAK

OSASUN SAILA

170

AGINDUA, 2024ko urtarrilaren 12koa, Osasuneko sailburuarena, Osasuneko ministroaren 2024ko urtarrilaren 10eko Agindu Komunikatuari buruzkoa, zeinaren bidez onartzen baita osasun publikoko jarduera koordinatuen deklarazioa.

Osasun ministroak, 2024ko urtarrilaren 10eko Agindu Komunikatuaren bidez –2023ko urtarrilaren 10eko data okerra du–, osasun publikoko jarduera koordinatuen deklarazioa onartu zuen. Bertan, I. eranskinean agertzen direnak osasun publikoko jarduera koordinatutzat jotzen ditu, bat etorriz Osasun Sistema Nazionalaren kohesioari eta kalitateari buruzko maiatzaren 28ko 16/2003 Legearen 65. artikuluarekin.

Era berean, erabaki du jarduera koordinatuen deklarazioak autonomia-estatutua duten komunitate eta hiri guztiak behartzen dituela, beren botoaren zentzua edozein dela ere, bat etorriz maiatzaren 28ko 16/2003 Legearen 65.2 artikuluan eta Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 151.2.a) artikuluaren bigarren paragrafoan ezarritakoarekin.

Azkenik, adierazi du jarduera koordinatuen deklarazioak ondorioak izango dituela autonomia-estatutua duten komunitate eta hiriei jakinarazten zaienetik Osasun Ministroak haien indarraldia amaitzea erabakitzen duen arte, Osasun Sistema Nazionaleko Lurralde arteko Kontseiluak aldez aurretik erabakita, autonomia-estatutua duten komunitate eta hiri guztiei entzunaldia emanda. Jakinarazpena 2024ko urtarrilaren 10ean egin zen.

Agindu horretan adierazten da 2024ko urtarrilaren 8ko bilkuran neurriak hartu direla, aurrekarietan deskribatzen den premia larriko egoera ikusita, eta Osasun Sistema Nazionaleko Lurralde arteko Kontseiluaren Osoko Bilkurari hartutako neurrien berri eman zaiola premiaz.

Horregatik guztiagatik, Osasun Sistema Nazionalaren Kohesioari eta Kalitateari buruzko maiatzaren 28ko 16/2003 Legearen 65. artikuluan ezarritako ondorioetarako, eta Osasun Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen martxoaren 23ko 116/2021 Dekretuaren 4.1 artikuluan eta aplikatu beharreko gainerako arauetan ezarritakoaren arabera, hau

EBAZTEN DUT:

Lehenengoa.– Publikotasuna ematea osasun publikoan koordinatutako jarduerei, zeinak agindu honen eranskinean jasota eta Osasun Ministroaren 2024ko urtarrilaren 10eko Agindu Komunikatuan izaera horrekin adierazita baitaude. Agindu horren bidez, osasun publikoan jarduera koordinatuen deklarazioa onartzen da. Hori, agindua Euskal Autonomia Erkidegoan bete dadin.

Bigarrena.– Agindu honek Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratzen den egunean izango ditu ondorioak.

Vitoria-Gasteiz, 2024ko urtarrilaren 12a.

Osasuneko sailburua,
MIREN GOTZONE SAGARDUI GOIKOETXEA.

ERANSKINA

– Arnas infekzio akutuen urtaroko hazkundeari buruzko neurriak:

Egun, Espainian aldi berean ari gara esperimentatzen gripearen, COVIDaren eta Arnas Birus Sintzitialaren (VRS) bidezko infekzioaren urtaroko uhinak; gripearen kasuan, aurreko denboraldietakoa baino intentsitate handiagoarekin agertzen ari da. Une honetan, goranzko fasean gaude oraindik (2023ko 50., 51. eta 52. asteetan, arnasketa-infekzio akutuen intzidentzia orokorra 100.000 biztanleko 808.7, 921.7 eta 952.9 kasukoa izan da, hurrenez hurren), eta litekeena da aste batzuk gehiago igarotzea harik eta epidemiaren kurba jaisten hasten den arte (II. eranskinean, arnasketa-birusek zirkulazioan duten egungo egoera epidemiologikoa zehazten da). Orain arteko gripearen larritasun-datuek aurreko denboraldietakoen antzeko larritasun-ehunekoak adierazten dituzte, bai ZIUko diru-sarreretan, bai heriotzetan. Hala ere, zirkulazio handia dela eta, biztanleen osasunean eragin handia izan dezake.

Alerten eta Prestatzeko eta Erantzuteko Planen Ponentziak «COVIDaren ondoriozko nazioarteko osasun-larrialdia amaitu ondoren maskara erabiltzeari buruzko gomendio» batzuk onartu zituen, 2023ko maiatzean. Bertan, honako hau adierazten zen: «... garrantzitsua da pertsona zaurgarrienak arnas transmisioko infekzioetatik babestea; izan ere, infekzioen iturria ez da beti agerikoa, kasu asintomatikoetan edo infekziorik ez dagoen transmisio klinikoan bezala». Era berean, honako hau gomendatzen da: «... arnasbideetako infekzio baten transmisio handia izan dezakeen testuinguru epidemiologiko kaskar batean, maskaren erabilera indartzeko aukera kontsideratu beharko da, infekzioa prebenitzeko eta kontrolatzeko neurri eraginkorrenetako bat baita».

Une honetan, zenbait autonomia-erkidegok ezarri dute nahitaez erabili beharra maskarak osasun-zentroetan (Katalunia, Valentziako Erkidegoa, Murtzia, Asturias, Kanariak eta Aragoi), eta beste autonomia-erkidego batzuek maskara erabiltzea gomendatu dute.

Hori dela eta, gaur egungo transmisio-mailei eusten zaien artean, infekzio horiek prebenitzeko eta kontrolatzeko neurriak indartzeko, herritarrengan –bereziki, talde zaurgarrienetan– eta laguntza-sisteman duten eragina murrizteko, eta maskara osasun-zentroetan nahitaez erabili beharra ezarri duten eta ezar lezaketen autonomia-erkidegoei legezko estaldura emateko.

– Maskararen erabilerarekin lotutako neurriak:

Maskara erabiltzea funtsezkoa da arnasbidezko gaixotasun infekziosoen transmisioa kontrolatzeko. Gaixoak maskara erabiltzeak murriztu egiten du jariakinen emisioa arnasa hartzean, hitz egitean, oihukatzean, eztul egitean edo dominstiku egitean. Gainera, barrera fisiko bat da hartzailearentzat.

2023ko maiatzean, COVID-19aren ondoriozko nazioarteko osasun-larrialdia amaitu ondoren, Alerten eta Prestaketa eta Erantzun Planen Ponentziatik gomendio batzuk adostu ziren maskara erabiltzeari buruz, arnas-infekzio akutuak prebenitzeko eta kontrolatzeko. Gomendio horien arabera, komunitate-transmisio handia duen egoera epidemiologiko kaskar batean, maskaren erabilera indartzeko aukera kontsideratu behar da.

Maskararen erabilera unibertsalaren nahitaezkotasuna osasun laguntza zentroetan (ospitaleak eta oinarrizko arreta):

Maskara erabiltzearen helburua da birus horien transmisioa murriztea eta infekzioari lotutako konplikazio-arriskuetatik pertsonak babestea zentro horietara joaten direnean edo ospitaleratuta daudenean, osasun-langileen osasuna babesteaz gain. Neurri hau, halaber, kontsulta pribatuetan ere hartu beharko da.

Erabilera unibertsal hori desenkusatu ahal izango da pazientearekiko hurbilketan edo tratuan garrantzitsua den hitzezko eta/edo keinuzko elkarrekintza dagoen eremuetan.

Ondoz ondoko bi astetan Arnas Infekzio Akutuen Intzidentzia Metatuaren jaitsierari buruzko datuak aurkezten dituzten autonomia-erkidegoek, Zaintza Sarearen bidez Osasun Ministerioari emandako datuen arabera, osasun-zentroetan maskarak erabiltzeko nahitaezkotasun-egoeratik gomendio-egoerara igaro ahal izango dira, egoera epidemiologikoaren arabera egoki iritziz gero. Irizpide hori bete arren nahitaezkotasunari eutsi nahi diotenek, bat etorriz beren datuen analisiarekin, Jarduera Koordinatuen Deklarazioa indarrean dagoen artean jarraitu ahal izango dute.

Biztanleentzako gomendio orokorrak. Maskara erabiltzea arnas infekzioaren sintomak daudenean:

Herritarren papera funtsezkoa da arnas infekzioen transmisioa murrizteko. Garrantzitsua da azken urteetan hartutako erantzukizun-kulturari eustea, eta herritarrak bultzatzen jarraitzea maskarak erabiltzera eta interakzio sozialen kopurua murriztera, arnas infekzio akutuarekin bateragarriak diren sintomak daudelako.

Pertsona zaurgarrien egoitzetarako eta farmazietarako gomendioak:

Adinekoen eta desgaitasuna duten pertsonen egoitza-zentroetan bizi dira pertsona zaurgarrienak. Nahiz eta ez den gomendatzen maskarak unibertsalki erabiltzea adineko pertsonen ongizate fisikoa zein emozionala zaintzeko, beharrezkoa da beste neurri batzuk hartzea egoiliarrak babesteko eta agerraldiak saihesteko, batez ere arnas-birusen zirkulazio handiko egoeretan, une honetan bizi dugun egoeran bezala.

Hori dela eta, Osasun Publikoko Batzordeak 2023ko uztailean onartutako Gida horri jarraituz, ziurtatu behar da arnas infekzio larriarekin bateragarriak diren sintomak dituzten pertsonei eta sintomak dituzten pertsonei laguntzen dieten langileei maskarak emango zaizkiela eta erabiliko dituztela.

Halaber, gomendio maila hori farmazietan ere aplikatuko da.

– Higiene-neurriak sustatzea eta barneko espazioen aireztapen egokia bermatzea:

Biztanleria mailan transmisioa gutxitzeko, neurri higienikoen garrantzia azpimarratu behar da, hala nola, arnasketa-etiketa (eztul edo dominstiku egitean, ahoa eta sudurra ukondo malguarekin estaltzean, erabili eta botatzeko zapiak erabiltzean, begiak, sudurra eta ahoa ez ukitzean) edo eskuak garbitzea.

Era berean, barneko espazioak behar bezala aireztatzen direla bermatu behar da; demostratu da hori egitea oso eraginkorra dela arnas infekzioak transmititzeko arriskua murrizteko. Horretarako, autonomia-erkidegoek eta Osasun Ministerioak gogoraraziko dituzte lan- eta hezkuntza-inguruneak aireztatzeko gomendioak, bai eta zentro publikoak aireztatzeko protokoloak ere, espazio itxiak behar bezala aireztatzen direla bermatzeko.

– Gripearen aurkako eta SARS-CoV2-aren kontrako txertoen tasak handitzea txertoa jarrita duten biztanleen artean.

Gripearen eta COVID-19aren aurkako txertoa hartzea funtsezko neurria da, infekzio horien konplikazioak eta larritasuna murrizteko, eta, beraz, gomendatutako arrisku-talde guztietan hartzea gomendatzen da, batez ere egun bizi dugun bezalako intzidentzia handiko aldi batean.

Une honetan, gripearen eta COVID-19aren txertaketa gomendatzen zaie gripearen eta SARS-CoV-2aren birusek eragindako infekzio baten ondoren gaixotasun larriena izan dezaketen herritarrei (batez ere 60 urte eta gehiagoko pertsonei, instituzioetan bizi direnei, haurdun daudenei eta arrisku-baldintzak dituztenei eta haien bizikideei), bai eta beren lan-egoera dela-eta eragina murrizteko eta komunitatearentzako zerbitzu kritiko eta funtsezkoak mantentzeko garrantzitsutzat jotzen diren pertsonei ere. Ikus txosten honetako gomendioak.

2023-2024 denboraldi honetan, helburuko haur-populazioari nirsevimab administratzea ere gomendatzen da, hau da, VRS bidez gaixotzeko arrisku larria dutenak, jaioberriak eta 6 hilabetetik beherakoak.

Egungo egoera epidemiologikoa dela eta, eta litekeena da aste batzuetan gripearen birusaren zirkulazio-zifra handietan jarraitzea, areagotu egin beharko lirateke txertaketa-ahaleginak, dei bereziak eginez edo txertaketa-gai diren biztanleei bideak malgutuz, azken bi urteekin parekagarriak diren kopuruak lortzeko. Autonomia-erkidegoek eta Osasun Ministerioak, bakoitzak bere eskumenen esparruan, egungo kanpaina zabaldu ahal izango dute. Gainera, Osasun Ministerioak komunikazio ekintzak indartuko ditu, txertaketa tasak hobetzen laguntzeko.